

Obsah

	s.	m. č.
O autorech	V	
Předmluva.....	VII	
Přehled obsahu.....	IX	
Seznam použitých zkratk	XXXIII	
Autoři jednotlivých kapitol.....	XXXI	
Literatura.....	XXXVII	
Obecná část.....	1	
Kapitola 1. O rodinném právu	3	
I. Obecný výklad.....	3	1
II. Rodinné právo v objektivním právním smyslu.....	4	4
III. O subjektivních právech rodinných	5	8
IV. O ochraně subjektivních práv rodinných.....	7	11
V. Prameny rodinného práva	8	14
V.1. Lidskoprávní východiska rodinného práva	8	
V.2. Mezinárodní smlouvy.....	8	
V.2.1. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	8	
V.2.2. Úmluva o právech dítěte	9	15
V.2.3. Výčet dalších mezinárodních smluv	9	
V.2.3.1. Manželství	9	
V.2.3.2. Vyživovací povinnost a právo na výživné	9	
V.2.3.3. Práva dítěte a jejich výkon.....	10	
V.2.3.4. Právo na styk, mezinárodní únosy	10	
V.2.3.5. Mezinárodní osvojení	10	
V.2.3.6. Mezinárodní příslušnost, rozhodné právo, uznání a výkon rozhodnutí ve věci nezletilých dětí.....	10	
V.3. Evropské unijní právo	10	
V.4. Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod, občanský zákoník a další vnitrostátní prameny.....	11	
V.4.1. Ústava České republiky.....	11	
V.4.2. Listina základních práv a svobod.....	11	16
V.4.3. Občanský zákoník	11	
V.4.4. Zákon o registrovaném partnerství lidí stejného pohlaví.....	12	
V.4.5. Zákon o matrikách, jménu a příjmení	12	
V.4.6. Školský zákon	12	
V.4.7. Zákon o zaměstnanosti.....	13	
V.4.8. Zákon o církvích a náboženských společnostech	13	
V.4.9. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí	13	17
V.4.10. Zákon o výkonu ústavní a ochranné výchovy.....	13	
V.5. Zákon o mezinárodním právu soukromém.....	14	
V.6. Procesní předpisy	14	
V.6.1. Občanský soudní řád	14	18
V.6.2. Zákon o zvláštních řízeních soudních.....	14	19
V.6.3. Zákon o mediaci.....	14	20
VI. Systematika druhé části občanského zákoníku a systém rodinného práva	15	21

VII.	Výklad norem rodinného práva	15	
VII.1.	Právní normy dispozitivní, normy kogentní	15	23
VII.2.	Příkaz k ústavně konformnímu a hodnotovému výkladu.....	16	25
VII.3.	Domněnky a fikce	16	26
VII.4.	„Nepřihlíží se“.....	17	29
VII.5.	Příkazy k obdobnému a přiměřenému užití zákona	17	30
VII.6.	Analogie legis a princip spravedlnosti a zásad, na kterých občanský zákoník spočívá.....	17	32
VIII.	Základní zásady, hodnoty a východiska občanského zákoníku jako prameny a interpretační a aplikační pravidla.....	18	33
IX.	Zásady obecného soukromého práva a jejich použití pro rodinné právo	18	
IX.1.	Autonomie vůle	18	34
IX.2.	Ochrana slabší strany	19	35
IX.3.	Zákaz působení bezdůvodné újmy, zákaz zneužití, zákaz výkladu a užití předpisu v rozporu s dobrými mravy a ochrana poctivého jednání a dobré víry	19	36
IX.4.	Smlouvy se mají plnit	20	40
IX.5.	Práva patří bdělým	21	41
X.	Zásady rodinného práva.....	21	
X.1.	Zásada zvláštní zákonné ochrany rodiny, rodičovství a manželství	21	42
X.2.	Zásada ochrany rodinného života	21	43
X.3.	Zásada ochrany soukromí	22	44
X.4.	Zásada solidarity	22	45
X.5.	Zásada nejlepšího zájmu dítěte a jeho blaha jako klíčová zásada rodinného práva	23	46
XI.	Zásady jednotlivých institucí rodinného práva.....	24	48
XII.	Teorie poměrování cíle a prostředku, resp. princip proporcionality čili test poměrnosti	24	49
Kapitola 2. Právní osobnost, zletilost, svéprávnost, osoby blízké a další pojmy			
	(nejen) obecné části občanského zákoníku	27	
I.	Obecný výklad.....	27	
II.	Právní osobnost.....	27	50
III.	Změna pohlaví	28	54
IV.	Jméno.....	29	55
V.	Osobnost člověka a jeho tělesná integrita.....	29	56
VI.	Zletilost.....	30	58
VII.	Svéprávnost	30	59
VII.1.	Plná svéprávnost	30	60
VII.2.	Částečná svéprávnost	31	62
VII.3.	Omezená svéprávnost	33	67
VIII.	Dítě, nezletilé dítě, nespěprávné dítě, nezaopatřené dítě.....	33	68
IX.	Nezletilé dítě a právní jednání	34	71
X.	Participační práva dítěte	35	74
XI.	Nezletilé a nespěprávné dítě jako rodič nezletilého dítěte	35	76
XII.	Příbuzenství	35	77
XIII.	Švagrovství	36	78
XIV.	Osoby blízké.....	37	80
XV.	Bydliště člověka	37	82
XVI.	Domácnost, společná domácnost a rodinná domácnost	37	83

XVII. Základní a obvyklé vybavení rodinné domácnosti	38	84
XVIII. Oddělené bydlení manželů a odluka	39	86
XIX. Procesní aspekty	39	
Manželství, registrované partnerství a jiné formy soužití.....	41	
Kapitola 3. Manželství	43	
I. Obecný výklad	43	88
II. Vymezení pojmů	43	
II.1. Manželství	43	89
II.2. Odlišení manželství od registrovaného partnerství.....	44	91
II.3. Odlišení manželství od nesezdaného soužití, resp. jiných forem soužití.....	44	92
II.4. K problematice fiktivních manželství neboli manželství naoko	44	93
II.5. O manželství jako základu rodiny	45	94
II.6. Zasnoubení.....	45	95
II.7. Sňatečný věk	46	96
II.8. Zákonné překážky manželství	47	97
II.9. Zkoumání sňatečného věku a zákonných překážek manželství v předodдавkovém řízení.....	47	98
III. Vznik manželství	48	
III.1. Sňatečný projev vůle	48	100
III.2. Další prohlášení snoubenců	48	102
III.3. Prohlášení o příjmení.....	49	103
III.4. Účast svědků.....	50	107
III.5. Přítomnost tlumočnicka.....	50	108
III.6. Veřejnost sňatečného projevu vůle	51	109
III.7. Slavnostnost sňatečného obřadu.....	51	110
III.8. Forma sňatku a osoba oddávajícího	51	
III.8.1. Občanský sňatek	51	111
III.8.2. Církevní sňatek.....	52	113
III.9. Místo uzavření manželství	53	116
III.10. Zvláštní situace	53	
III.10.1. Uzavření manželství zástupcem	53	118
III.10.2. Uzavření manželství v přímém ohrožení života	54	
III.11. Uzavření manželství v cizině.....	55	123
IV. Důsledky porušení zákonných překážek uzavření manželství a problematika manželství zdánlivého a manželství prohlášeného za neplatné	55	
IV.1. Vymezení pojmů	55	126
IV.2. Zdánlivé manželství.....	56	
IV.2.1. Vymezení pojmu	56	127
IV.2.2. Případy, kdy manželství nevznikne; obecně	56	129
IV.2.3. Další případy, kdy manželství nevznikne	57	132
IV.2.4. Případy, kdy manželství nevznikne u církevního sňatku	57	134
IV.2.5. Procesní aspekty.....	58	
IV.2.6. Důsledky zdánlivého manželství	58	135
IV.3. Neplatné manželství.....	58	
IV.3.1. Vymezení pojmu	58	136
IV.3.2. K porušení zákonných překážek manželství	59	
IV.3.2.1. Nedostatek věku	59	138
IV.3.2.2. Omezení svéprávnosti	59	140

IV.3.2.3. Jiné manželství či registrované partnerství nebo jiný obdobný svazek – porušení principu monogamie (impedimentum ligaminis)	60	143
IV.3.2.4. Existence příbuzenství (impedimentum consanguinitatis).....	60	145
IV.3.2.5. Trvání poručenství, svěčenectví a pěstounství	60	147
IV.3.2.6. Nátlak v podobě užití či vyhrožování násilím, omyl v totožnosti či povaze sňatečného jednání	61	149
IV.4. Procesní aspekty.....	61	
IV.5. Důsledky prohlášení manželství za neplatné	61	150
V. Vzájemné povinnosti a práva manželů	62	
V.1. Vymezení pojmů.....	62	151
V.2. Charakter vzájemných povinností a práv manželů	63	152
V.3. O vynutitelnosti subjektivních práv a o sankcích za porušení povinností	63	153
V.4. Základní povinnosti a práva manželů	64	156
V.5. Informační povinnost	64	157
V.6. Povinnost ohledu	64	158
V.7. Zákonné zastoupení.....	65	159
V.8. Povinnost a právo spolurozhodovat o záležitostech rodiny	65	160
V.9. Povinnost obstarávat záležitosti rodiny.....	65	162
V.10. Uspokojování potřeb rodiny.....	66	164
V.11. Obvyklé vybavení rodinné domácnosti.....	67	166
V.12. Společné jmění manželů	68	
V.12.1. Vymezení pojmů.....	68	168
V.12.2. Koncepce majetkových režimů v Evropě.....	68	170
V.12.3. Zákonný režim.....	69	171
V.12.4. Smluvený režim.....	71	175
V.12.5. Režim založený rozhodnutím soudu	72	180
V.12.6. Ochrana hospodářsky slabšího manžela.....	72	181
V.12.7. Ochrana dětí manželů.....	73	182
V.12.8. Ochrana třetích osob.....	73	183
V.12.9. Zrušení a zánik společného jmění manželů.....	73	184
V.12.10. Vypořádání společného jmění manželů.....	74	185
A. Dohoda manželů, resp. bývalých manželů	74	186
B. Soudní rozhodnutí	74	187
C. Domněnka	75	188
V.12.11. Procesní aspekty	75	189
V.13. Vyživovací povinnost mezi manželi.....	76	
V.13.1. Vymezení pojmů.....	76	191
V.13.2. Vztah vyživovací povinnosti mezi manželi k povinnosti hradit náklady společné domácnosti.....	77	192
V.13.3. Vznik vyživovací povinnosti mezi manželi	77	193
V.13.4. Rozsah vyživovací povinnosti mezi manželi	78	194
V.13.5. Obdobné použití obecných ustanovení o výživném.....	78	195
V.13.6. Procesní aspekty	79	196
V.13.7. Zánik vyživovací povinnosti mezi manželi.....	79	197
V.14. Společné bydlení manželů	79	
V.14.1. Vymezení pojmů.....	79	198
V.14.2. Jednotlivé právní důvody bydlení	80	201
V.14.3. Zákaz dispozic s rodinným obydlím	81	202
V.14.4. Ochrana manžela před domácím násilím	82	205

V.15. Rodinný závod	82	207
VI. Zánik manželství	83	
VI.1. Vymezení pojmů.....	83	
VI.2. Zánik manželství smrtí	83	209
VI.3. Zánik manželství prohlášením jednoho manžela za mrtvého	83	210
VI.4. Zánik manželství prohlášením manželství za neplatné	84	212
VI.5. Zánik manželství změnou pohlaví.....	84	213
VII. Zrušení manželství rozvodem.....	84	
VII.1. Vymezení pojmů.....	85	214
VII.2. Koncepce rozvodového práva v Evropě	86	
VII.3. Sociální aspekty rozvodu	87	
VII.4. Rozvod se zjišťováním příčin rozvratu, tj. základní úprava rozvodu	88	217
VII.5. Rozvod bez zjišťování příčin rozvratu, smluvený rozvod	88	218
VII.6. K problematice ztíženého rozvodu, tj. rozvodu s tvrdostní klauzulí	90	
VII.6.1. Tvrdostní klauzule ve prospěch dítěte – rozpor se zájmem nezletilého dítěte manželů daný zvláštními důvody	90	224
VII.6.2. Tvrdostní klauzule ve prospěch manžela – rozpor se zájmem manžela	90	225
VII.7. K rozvodu manželství rodičů nezletilých nesvéprávných dětí.....	91	226
VII.8. Procesní aspekty rozvodu.....	91	
VII.9. Uznání a výkon cizích rozvodových rozsudků	92	
VII.9.1. Uznání a výkon rozhodnutí vydaného v členském státě Evropské unie.....	92	227
VII.9.2. Uznání a výkon rozhodnutí vydaného v členském státě haagské Úmluvy o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití	92	
VII.9.3. Uznání a výkon rozhodnutí vydaného v jiném státě	93	
VIII. Následky zániku manželství	93	
VIII.1. Vymezení pojmů	93	228
VIII.2. Povinnosti a práva pozůstalého manžela	93	229
VIII.2.1. Příjmení pozůstalého manžela	93	230
VIII.2.2. Dědická posloupnost.....	94	231
VIII.2.3. Právo na základní vybavení rodinné domácnosti	94	232
VIII.2.4. Právo na výživné z pozůstalosti	94	233
VIII.2.5. Bydlení po zániku manželství smrtí	95	234
IX. Následky zrušení manželství rozvodem	96	
IX.1. Vymezení pojmů	96	236
IX.2. Povinnosti a práva rozvedeného manžela	96	237
IX.2.1. Příjmení rozvedeného manžela	96	238
IX.2.2. Vyživovací povinnost mezi rozvedenými manželi	97	
IX.2.2.1. Vymezení pojmů	97	239
IX.2.2.2. Vznik vyživovací povinnosti mezi rozvedenými manželi.....	97	240
IX.2.2.3. Rozsah vyživovací povinnosti mezi rozvedenými manželi.....	100	245
IX.2.2.4. Obdobné použití obecných ustanovení o výživném	101	
IX.2.2.5. Procesní aspekty	101	
IX.2.2.6. Zánik vyživovací povinnosti mezi rozvedenými manželi	101	248
IX.2.3. Bydlení po rozvodu manželství.....	101	
IX.2.3.1. Vymezení pojmů	101	251
IX.2.3.2. Pravidla pro rozhodování soudu	102	252
IX.2.3.3. Nájem družstevního bytu	103	256

Kapitola 4. Registrované partnerství osob téhož pohlaví.....	105	
I. Obecný výklad.....	105	257
II. Vymezení pojmů.....	106	
III. Zkoumání zákonných překážek, resp. okolností vylučujících vstup do partnerství v řízení	106	259
IV. Vznik registrovaného partnerství.....	107	261
V. Neexistence a neplatnost partnerství	107	262
VI. Vzájemné povinnosti a práva registrovaných partnerů	108	
VI.1. Základní povinnosti a práva registrovaných partnerů	108	264
VI.2. Zákonné zastoupení.....	108	265
VI.3. Obstarávání záležitostí	108	266
VI.4. Vyživovací povinnost mezi partnery	108	267
VI.5. Neexistence majetkového společenství	109	268
VII. Poměry k nezletilým nesvéprávným dětem.....	109	
VII.1. Poměry k vlastním nezletilým nesvéprávným dětem	109	269
VII.2. Zákaz osvojení nezletilého nesvéprávného dítěte.....	109	270
VIII. Náhradní rodinná péče	110	271
IX. Další právní následky registrovaného partnerství	110	272
X. Zánik a zrušení registrovaného partnerství.....	110	273
XI. Vyživovací povinnost po zrušení registrovaného partnerství	111	274
 Kapitola 5. Jiné formy soužití muže a ženy	113	
I. Obecný výklad.....	113	277
II. Vymezení pojmů.....	113	278
III. Vznik	114	
IV. Povinnosti a práva druha a družky	114	281
IV.1. Bydlení druha a družky.....	115	284
IV.2. Vztahy druha a družky ke společnému dítěti.....	115	285
IV.3. Právo sociálního zabezpečení: exkurz	116	286
IV.4. Dědické právo druha a družky	116	287
IV.5. Trestní právo: exkurz	117	288
 Příbuzenství	119	
Kapitola 6. Příbuzenství obecně	121	
I. Obecný výklad.....	121	289
II. Vymezení pojmů.....	121	
II.1. Příbuzenství založené na pokrevním poutu	121	290
II.2. Příbuzenství založené osvojením.....	122	291
II.3. Příbuzenství bližší a vzdálenější	122	292
II.4. Odlišení příbuzenství od dalších pojmů.....	122	293
III. Linie příbuzenství	123	
III.1. Linie přímá	123	294
III.2. Linie vedlejší	123	295
IV. Stupně příbuzenství	123	296
V. Význam příbuzenství.....	123	
V.1. Negativní význam	124	297
V.2. Pozitivní význam.....	124	298
VI. Trestněprávní aspekty: exkurz.....	125	

Kapitola 7. Mateřství	127	
I. Obecný výklad.....	127	299
II. Vymezení pojmů.....	127	
II.1. Porod.....	127	300
II.2. Registrace.....	128	301
II.3. Asistovaná reprodukce.....	128	302
II.4. Anonymní porody.....	129	304
II.5. Babyboxy.....	129	305
II.6. Utajené porody.....	130	307
II.7. Náhradní (surrogační) mateřství.....	130	308
III. Možné pochyby, resp. střety o mateřství.....	131	310
IV. Procesní aspekty.....	132	
V. Nabývání státního občanství na základě narození: exkurz.....	133	311
VI. Trestněprávní aspekty: exkurz.....	133	
Kapitola 8. Otcovství	135	
I. Obecný výklad.....	135	313
II. Prvá domněnka otcovství.....	136	
II.1. Podstata prvé domněnky otcovství.....	136	315
II.2. Uplatnění prvé domněnky otcovství ze zákona.....	136	316
II.3. Určení otcovství manžela k dítěti počatému umělým oplodněním.....	137	319
II.4. Určení otcovství k dítěti znovu provdané ženy.....	137	320
II.5. Konverze prvé domněnky v druhou domněnku v rámci soudního řízení ..	137	321
II.6. Procesní aspekty konverze prvé domněnky v druhou domněnku.....	138	
II.7. Popírání prvé domněnky rodiči dítěte.....	139	
II.7.1. Popírání prvé domněnky otcovství manželem matky.....	139	322
II.7.2. Popírání prvé domněnky otcovství matkou.....	140	325
II.8. Procesní aspekty popírání prvé domněnky otcovství.....	140	
II.9. Důsledky popření otcovství manžela matky.....	140	326
III. Domněnka svědčící muži, který dal souhlas k umělému oplodnění ženy.....	141	327
III.1. Podstata domněnky.....	141	
III.2. Uplatnění domněnky.....	141	
III.3. Popírání domněnky.....	141	328
IV. Druhá domněnka otcovství.....	141	
IV.1. Podstata druhé domněnky otcovství.....	141	329
IV.2. Uplatnění druhé domněnky otcovství.....	142	330
IV.3. K problematice shody právního rodičovství s rodičovstvím biologickým, resp. genetickým a sociálním.....	142	331
IV.4. K povaze a obsahu souhlasného prohlášení rodičů.....	143	
IV.5. Výjimky pro nezletilého, který není plně svéprávný.....	143	333
IV.6. Výjimky pro osoby omezené ve svéprávnosti.....	143	334
IV.7. Neexistence výjimky pro matku trpící duševní poruchou nebo je-li obstarání jejího souhlasu spojeno s těžko překonatelnou překážkou.....	144	335
IV.8. K souhlasnému prohlášení rodičů k počatému dítěti.....	144	336
IV.9. Procesní aspekty určení otcovství dle druhé domněnky.....	144	337
IV.10. Důsledky určení otcovství dle druhé domněnky.....	145	338
IV.11. Nabývání státního občanství České republiky na základě druhé domněnky: exkurz.....	145	339
IV.12. Popírání druhé domněnky rodiči dítěte.....	145	341
IV.13. Popírání druhé domněnky z úřední moci.....	146	342

IV.14. Procesní aspekty popírání druhé domněnky otcovství.....	146	343
IV.15. Důsledky popření druhé domněnky otcovství	146	344
V. Třetí domněnka otcovství	146	
V.1. Podstata třetí domněnky otcovství	146	345
V.2. Vymezení pojmů.....	147	346
V.3. Uplatnění třetí domněnky otcovství.....	147	348
V.4. Procesní aspekty třetí domněnky otcovství.....	148	349
V.5. Důsledky určení otcovství dle třetí domněnky, překážka věci rozsouzené (rei iudicatae).....	149	351
V.6. Nabývání státního občanství České republiky na základě třetí domněnky: exkurz	149	352
Kapitola 9. Osvojení nezletilého nesevěprávného dítěte	151	
I. Obecný výklad.....	151	353
II. Vymezení pojmů	152	355
III. Zásady právní úpravy osvojení nezletilého nesevěprávného dítěte	153	
III.1. Posílení postavení každého rodiče dítěte, včetně rodiče nezletilého, nesevěprávného i pravděpodobného	153	356
III.2. Posílení ochrany přirozené rodiny – rodinná solidarita a subsidiarita náhradní rodinné péče zajišťované cizími osobami	153	357
III.3. Nezrušitelnost osvojení jako pravidlo i cíl	153	358
III.4. Zákaz komercializace osvojení a obchodu s dětmi	154	359
III.5. Transparentnost osvojení a respekt k participačním právům dítěte.....	154	360
IV. Druhy osvojení	154	361
V. Předpoklady osvojení nezletilého plně nesevěprávného dítěte	155	
V.1. Přehled předpokladů	155	366
V.2. Chybějící nebo nedostatečné rodinné prostředí	156	367
V.3. Souhlas rodičů dítěte s osvojením jako pravidlo	157	368
V.4. Výjimky z pravidla souhlasu rodičů s osvojením dítěte	158	377
V.5. Nezájem širší rodiny o péči o dítě.....	160	383
V.6. Nejlepší zájem dítěte na tom, aby jeho situace byla řešena statusovou změnou	160	384
V.7. Zdravotní stav dítěte.....	161	385
V.8. Zásadně souhlas, resp. vyjádření dítěte	161	386
V.9. Existence vhodného budoucího osvojitele a jeho vůle dítě osvojit.....	162	389
V.10. Překážka příbuzenství	163	390
V.11. Přiměřený věkový rozdíl	163	391
V.12. Zdravotní stav budoucího osvojitele	163	392
V.13. Zásady zprostředkování osvojení vyjma přímého osvojení	164	393
V.14. Péče o dítě před osvojením budoucími osvojiteli.....	164	394
V.14.1. Fakultativní okamžitá péče.....	164	395
V.14.2. Úspěšná obligatorní preadopční péče.....	165	396
V.15. Zahájení soudního řízení o osvojení na návrh budoucích osvojitelů a kladné rozhodnutí soudu ve věci samé	167	
VI. Procesní aspekty	167	398
VII. Právní následky osvojení	167	399
VIII. Utajení osvojení.....	168	404
IX. Dohled nad úspěšností osvojení	169	405
X. Zrušení osvojení	169	406
XI. Opětovné osvojení (readopce).....	170	409

XII. Osvojení z ciziny a do ciziny	170	410
XIII. Trestněprávní aspekty: exkurz.....	171	
Kapitola 10. Osvojení zletilého	173	
I. Obecný výklad.....	173	411
II. Vymezení pojmů.....	173	412
III. Účel osvojení zletilého	174	413
IV. Osvojení zletilého, které je obdobou osvojení nezletilého	175	414
V. Osvojení zletilého, které není obdobou osvojení nezletilého	176	415
VI. Procesní aspekty	177	416
VII. Následky osvojení zletilého.....	178	
VII.1. Společné následky osvojení zletilého	178	417
VII.2. Následky v případě osvojení, které je obdobou osvojení nezletilého	178	418
VII.3. Následky v případě osvojení, které není obdobou osvojení nezletilého ..	179	419
VIII. Přeměna osvojení zrušitelného na nezrušitelné	179	420
IX. Zrušení osvojení zletilého.....	179	
IX.1. Podmínky společné pro obě formy osvojení zletilého	179	421
IX.2. Zrušení osvojení zletilého, které je obdobou osvojení nezletilého	179	
IX.3. Zrušení osvojení zletilého, které není obdobou osvojení nezletilého	179	
X. Důsledky zrušení osvojení zletilého.....	179	422
XI. Opětovné osvojení zletilého	180	423
Kapitola 11. Rodiče a děti.....	181	
I. Obecný výklad.....	181	424
II. Vymezení pojmů.....	181	426
III. Charakteristika vzájemných povinností a práv rodičů a dětí.....	182	427
IV. Určení osobního jména a příjmení dítěte jeho rodiči	183	
IV.1. Vymezení pojmů	183	431
IV.2. Osobní jméno dítěte	183	432
IV.3. Příjmení dítěte	184	434
IV.4. Procesní aspekty.....	185	435
V. Rodičovská odpovědnost.....	185	
V.1. Vymezení pojmu	186	436
V.2. Účel rodičovské odpovědnosti	186	438
V.3. Vznik a trvání rodičovské odpovědnosti	187	439
V.4. Nositelé rodičovské odpovědnosti	187	440
V.5. Obsah rodičovské odpovědnosti.....	188	443
V.5.1. Péče o dítě	188	444
V.5.2. Ochrana dítěte	189	445
V.5.3. Právo na udržování osobního styku	189	446
V.5.4. Výchova dítěte	191	450
V.5.5. Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě: exkurz	192	453
V.5.6. Vzdělání dítěte a jeho pracovní uplatnění	192	454
V.5.7. K problematice závislé práce dětí a jejich podnikání.....	193	455
V.5.8. Určení místa bydliště dítěte.....	193	456
V.5.9. K problematice mezinárodních únosů dětí: exkurz.....	193	457
V.5.10. Zastupování dítěte jeho rodiči	194	458
V.5.11. Správa jmění dítěte.....	194	462
V.6. Výkon povinností a práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti.....	196	
V.6.1. Základní pravidla.....	196	468

V.6.2. Výkon rodičovské odpovědnosti po rozvodu manželství	198	474
V.6.3. Výkon rodičovské odpovědnosti pro případ, že rodiče dítěte žijí odděleně	201	485
V.7. Soudní zásahy do nositelství a výkonu rodičovské odpovědnosti	201	
V.7.1. Podstata a účel	201	486
V.7.2. Pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti	202	487
V.7.3. Omezení rodičovské odpovědnosti nebo jejího výkonu	202	488
V.7.4. Zbavení rodičovské odpovědnosti	202	490
V.7.5. Zánik rodičovské odpovědnosti	203	493
V.8. Procesní aspekty	203	
V.9. Trestněprávní aspekty: exkurz	204	
VI. Vyživovací povinnost rodičů k dětem	204	
VI.1. Vymezení pojmů	204	494
VI.2. Vznik vyživovací povinnosti rodičů k dětem	205	496
VI.3. Rozsah vyživovací povinnosti rodičů k dětem	207	504
VI.4. Procesní aspekty	208	
VI.5. Zánik vyživovací povinnosti rodičů k dětem	209	509
VII. Povinnosti dětí k rodičům	209	
VII.1. Vymezení pojmů	209	512
VII.2. Povinnost pomoci, podpory, úcty a povinnost podrobit se výchovným opatřením	210	513
VII.3. Povinnost péče o chod rodinné domácnosti (koadjutorium)	210	514
VIII. Vyživovací povinnost dětí k rodičům	210	
VIII.1. Vymezení pojmů	210	515
VIII.2. Vznik vyživovací povinnosti dětí k rodičům	211	516
VIII.3. Rozsah vyživovací povinnosti dětí k rodičům	212	520
VIII.4. Procesní aspekty	212	521
VIII.5. Změna, zrušení či zánik vyživovací povinnosti dětí k rodičům	212	522
Kapitola 12. Děti a ostatní příbuzní a jejich osoby blízké	215	
I. Obecný výklad	215	523
II. Dítě a prarodiče	216	
II.1. Vymezení pojmů	216	524
II.2. Vzájemné povinnosti a práva: přehled	216	
II.2.1. Vzájemná vyživovací povinnost	216	525
II.2.2. Právo na kontakt	217	526
II.2.3. Náhradní rodinná péče	217	527
II.2.4. Právní nástupnictví	217	528
III. Dítě a sourozenci	218	
III.1. Vymezení pojmů	218	529
III.2. Vzájemné povinnosti a práva: přehled	218	
III.2.1. Právo na kontakt	218	530
III.2.2. Náhradní rodinná péče	218	531
III.2.3. Právní nástupnictví	219	533
IV. Dítě a nevlastní rodič	219	
IV.1. Vymezení pojmů	219	
IV.2. Vzájemná práva a povinnosti: přehled	219	
IV.2.1. Vyživovací povinnost	220	534
IV.2.2. Osvojení a náhradní péče	220	535
IV.2.3. Právní nástupnictví	220	536

Kapitola 13. Vyživovací povinnost a právo na výživné mezi příbuznými a práva neprovdané matky	223	
I. Obecný výklad.....	223	537
II. Vymezení pojmů	224	538
III. Zásady vyživovací povinnosti a práva na výživné	225	
III.1. Rodinná solidarita, zásada vzájemné pomoci a ochrana slabší strany	225	541
III.2. Vznik vyživovací povinnosti a práva na výživné ex lege	226	542
III.3. Obecnost	226	543
III.4. Kogentnost	226	544
III.5. Taxativně vymezený okruh povinných a oprávněných	226	545
III.6. Stav odkázanosti na výživu jako pravidlo s důvodnými výjimkami	227	546
III.7. Potencialita příjmů povinného.....	227	547
III.8. Nepromlčitelnost práva na výživné	227	548
III.9. Nikoli spotřební charakter výživného.....	227	549
III.10. Dobré mravy a zákaz zneužití a další hodnoty	227	550
III.11. Zánik vyživovací povinnosti a práva na výživné ex lege	228	551
III.12. Podstatná změna poměrů (clausula rebus sic stantibus)	228	552
IV. Druhy vyživovací povinnosti a práva na výživné a jejich možné konkurence.....	228	553
V. Předpoklady vyživovací povinnosti a práva na výživné	229	554
V.1. Existence statusového či obdobného poměru.....	229	
V.2. Stav odkázanosti na výživu a schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného	229	555
V.3. Soulad s dobrými mravy	230	556
V.4. Zákaz zneužití práva na výživné	231	557
VI. Rozsah a výše výživného.....	231	558
VI.1. Obecná kritéria	232	559
VI.2. Zvláštní kritéria	234	568
VI.3. Porovnání jednotlivých druhů vyživovací povinnosti podle rozsahu.....	234	569
VII. Aktuálnost výživného	235	573
VIII. Splatnost výživného.....	235	574
IX. Promlčení práva na výživné	236	577
X. Započtení	236	578
XI. Procesní aspekty	237	
XII. K problematice úroků z prodlení u peněžitého výživného	237	579
XIII. Výkon rozhodnutí: exkurz.....	238	580
XIV. Motivační a sankční aspekty zanedbání povinné výživy: exkurz.....	238	581
XV. Uznání a výkon rozhodnutí o vyživovací povinnosti ve vztahu k cizině: exkurz	238	583
XVI. Podstatná změna poměrů	239	584
XVII. Zánik vyživovací povinnosti	239	585
XVIII. Bezdůvodné obohacení.....	240	588
XIX. Právo některých osob na zaopatření: exkurz	241	589
XX. Vyživovací povinnost otce dítěte, resp. pravděpodobného otce dítěte k jeho neprovdané matce či těhotné ženě a povinnost k úhradě nákladů spojených s těhotenstvím a porodem	242	
XX.1. Obecný výklad	242	590
XX.2. Vyživovací povinnost otce dítěte k neprovdané matce dítěte a povinnost uhradit náklady spojené s těhotenstvím a porodem	243	

XX.2.1. Vznik a rozsah práva neprovdané matky na výživné a úhrady nákladů spojených s těhotenstvím a porodem	243	592
XX.2.2. Procesní aspekty	245	
XX.2.3. Právo neprovdané matky na výživné z pozůstalosti: exkurz	245	595
XX.3. Vyživovací povinnost pravděpodobného otce dítěte k neprovdané těhotné ženě a povinnost uhradit náklady spojené s těhotenstvím a porodem	245	
XX.3.1. Vznik a rozsah práva neprovdané těhotné ženy na výživné a na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem.....	245	596
XX.3.2. Procesní aspekty	248	
XX.3.3. Povinnost vydat bezdůvodné obohacení	248	601
Děti a třetí osoby	251	
Kapitola 14. Ochrana dítěte státem a sociálně-právní ochrana	253	
I. Obecný výklad.....	253	602
II. Zásady	253	603
III. Obsah sociálně-právní ochrany dětí	254	604
IV. Orgány sociálně-právní ochrany dětí.....	255	605
V. Okruh dětí, kterým je sociálně-právní ochrana určena.....	255	
V.1. Zásadně nezletilé, plně nespěprávné děti	255	606
V.2. Děti, které se nacházejí na území České republiky.....	256	607
V.3. Děti, které vyžadují zvýšenou pozornost	256	608
VI. Preventivní a poradenská činnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí.....	257	609
VII. Intervence státu	257	610
VIII. Výchovná opatření	258	611
VIII.1. Napomenutí dítěte, rodiče a jiné osoby	258	612
VIII.2. Dohled nad dítětem.....	258	613
VIII.3. Omezení dítěte, rodiče a jiné osoby.....	259	614
VIII.4. Povinnost využít odbornou poradenskou pomoc nebo mediaci.....	259	615
IX. Dočasné odejmutí dítěte z péče rodičů nebo jiné osoby.....	259	616
X. Další opatření na ochranu dětí.....	260	617
X.1. Návrh na zahájení soudního řízení	260	
X.2. Případové konference	261	618
X.3. Zajištění neodkladné péče.....	261	619
X.4. Návrh na nařízení předběžného opatření	261	
X.4.1. Obligatoční návrh na nařízení předběžného opatření.....	261	620
X.4.2. Fakultativní návrh na nařízení předběžného opatření.....	262	621
X.5. Ochranná opatření.....	262	622
Kapitola 15. Poručenství a opatrovnictví	265	
I. Obecný výklad	265	623
II. Poručenství	266	624
II.1. Důvody pro ustanovení poručníka	266	
II.2. Výběr poručníka.....	267	
II.2.1. Člověk jako poručník (osobní poručník)	267	625
II.2.2. Pluralita poručníků.....	268	626
II.2.3. Orgán sociálně-právní ochrany dětí jako poručník.....	268	627
II.3. Povinnosti a práva poručníka	268	
II.3.4. Povinnost poručníka sepsat jmění dítěte.....	268	628

II.3.5. Povinnosti a práva poručníka stanovená zákonem nebo soudním rozhodnutím	269	629
II.3.6. Dozor soudu	269	630
II.4. Procesní aspekty	271	
II.5. Zánik a zrušení poručenství	271	633
III. Opatrovnictví	272	
III.1. Důvody pro ustanovení opatrovníka	272	634
III.2. Výběr osoby opatrovníka	272	635
III.3. Druhy opatrovnictví nad nezletilými dětmi, které dosud nenabýly plné svéprávnosti	272	636
III.3.1. Kolizní opatrovník	272	
III.3.2. Opatrovník po nečinnost zákonného zástupce	273	637
III.3.3. Opatrovník pro jiné důvody	273	638
III.3.4. Opatrovník ustanovený pro důvody, které stanoví zákon výslovně	274	
III.3.4.1. Opatrovník při omezení rodičovské odpovědnosti, popřípadě při omezení výkonu rodičovské odpovědnosti (§ 878 odst. 3 ObčZ)	274	639
III.3.4.2. Opatrovník v řízení o osvojení ustanovený k udělení souhlasu k osvojení za rodiče	274	640
III.3.4.3 Opatrovník pro řízení o osvojení, který uděluje souhlas za dítě ...	275	641
III.3.4.4 Kolizní opatrovník v řízení o osvojení	275	642
III.3.4.5. Opatrovník pro správu jmění dítěte	275	643
III.4. Povinnosti a práva opatrovníka	276	647
III.5. Zánik a zrušení opatrovnictví	277	648
III.6. Procesní aspekty	277	
Kapitola 16. Náhradní rodinná péče	279	
I. Obecný výklad	279	649
II. Svěření dítěte do péče jiné osoby	279	
II.1. Pojem a účel	279	651
II.2. Předpoklady svěření dítěte do péče jiné osoby	280	652
II.3. Pečující osoba, její povinnosti a práva	281	653
II.4. Povinnosti a práva rodičů dítěte svěřeného do péče jiné osoby	281	655
II.5. Procesní aspekty	282	
II.6. Zánik, resp. zrušení svěření	282	
III. Pěstounská péče	283	
III.1. Pojem a účel	283	658
III.2. Předpoklady svěření dítěte do pěstounské péče	284	661
III.3. Klasifikace pěstounské péče	284	
III.3.1. Podle osoby pěstouna	284	662
III.3.2. Podle osobního stavu pěstouna	284	
III.3.3. Podle doby trvání	284	
III.3.4. Podle místa výkonu	285	
III.4. Pěstoun, jeho povinnosti a práva	285	663
III.5. Povinnosti a práva rodiče dítěte umístěného do pěstounské péče	286	664
III.6. Povinnosti a práva dítěte umístěného do pěstounské péče	286	665
III.7. Zprostředkování pěstounské péče	286	666
III.8. Předpěstounská péče	286	667
III.9. Procesní aspekty	287	668
III.10. Dohoda o výkonu pěstounské péče	287	669

III.11. Dávky pěstounské péče.....	288	670
III.12. Zánik, resp. zrušení pěstounské péče.....	288	671
IV. Poručenství s výkonem osobní péče.....	288	672
Kapitola 17. Ústavní a ochranná výchova	291	
I. Obecný výklad	291	673
II. Ústavní výchova	291	
II.1. Pojem a účel.....	291	675
II.2. Důvody pro nařízení ústavní výchovy	292	
II.2.1. Ohrožení výchovy nebo vývoje dítěte	292	676
II.2.2. Narušení výchovy nebo vývoje dítěte.....	293	677
II.2.3. Nemožnost zabezpečení výchovy dítěte ze strany rodičů.....	293	678
II.3. Jednotlivá ústavní zařízení.....	293	679
II.3.1. Dětské zdravotnické domovy.....	293	680
II.3.2. Školská zařízení	294	681
II.3.3. Zařízení sociálních služeb.....	294	682
II.3.4. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	294	683
II.4. Procesní aspekty	294	684
II.5. Zánik, resp. zrušení ústavní výchovy	295	
II.5.1. Důvody nařízení ústavní výchovy pominuly	295	685
II.5.2. Jiná péče.....	295	
II.5.3. Zánik ústavní výchovy ex lege	295	686
II.5.4. Zánik ústavní výchovy v případě osvojení	295	687
III. Ochranná výchova	296	
III.1. Podstata a účel	296	688
III.2. Důvody pro nařízení ochranné výchovy.....	296	
III.2.1. Ukládání ochranné výchovy dětem mladším patnácti let.....	296	
A. Fakultativní ochranná výchova	296	689
B. Obligatorní ochranná výchova	296	690
III.2.2. Ukládání ochranné výchovy mladistvým	296	691
III.3. Procesní aspekty	297	
III.4. Zánik, resp. zrušení ochranné výchovy	297	692
Procesní aspekty rodinného práva	299	
Kapitola 18. Procesní aspekty rodinného práva obecně.....	301	
I. Obecný výklad.....	301	693
II. Druhy civilního procesu a rodinné právo	301	694
III. Specifika nesporných řízení, zejména ve věcech rodinného práva	302	969
III.1. Základní zásady soudního řízení	302	697
III.1.1. Zásada oficiality a výjimky z ní.....	302	
III.1.2 Zásada vyšetřovací a výjimky	303	700
III.2. Účastenství.....	304	702
III.2.1. Způsobilost být účastníkem řízení a procesní způsobilost	304	703
III.2.2. Účast státního zastupitelství	305	706
III.3. Zahájení řízení	306	709
III.4. Soudní poplatky	306	710
III.5. Předběžná opatření	307	711
III.5.1. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí.....	307	712
III.5.2. Předběžná opatření upravující poměry dítěte	307	713

III.6. Průběh řízení.....	307	714
III.6.1. Jiný soudní rok.....	307	715
III.6.2. Jednání.....	308	716
III.6.3. Vyloučení koncentrace a jiných prostředků zajištění rychlosti řízení.....	308	717
III.7. Rozhodnutí.....	308	718
III.7.1. Usnesení ve věci samé.....	309	
III.7.2. Vázanost soudu návrhem.....	309	
III.7.3. Rozhodování o nákladech řízení.....	309	719
III.7.4. Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí.....	310	720
III.8. Opravné prostředky.....	311	721
III.8.1. Odvolání a úplná apelace.....	311	722
III.8.2. Mimořádné opravné prostředky.....	311	723
III.9. Výkon rozhodnutí.....	311	724
IV. Alternativní způsoby řešení konfliktů – rodinná mediace.....	311	725
Kapitola 19. Procesní aspekty práva proti domácímu násilí.....	315	
I. Obecný výklad.....	315	730
II. Vymezení pojmů.....	315	731
III. Soukromoprávní ochrana.....	316	732
IV. Právní ochrana dětí ohrožených domácím násilím.....	316	733
V. Procesní aspekty.....	316	734
VI. Veřejnoprávní ochrana: exkurz.....	317	738
Europeizace rodinného práva.....	319	740
Kapitola 20. O evropských standardech.....	321	
Věcný rejstřík.....	323	